

Treball de recerca:
MODA ECICLADA

Núria Sanz Noguero

Tutor: Julián Tobaruela

Batxillerat artístic 2Z

Sant Feliu de Llobregat

2017 - 2018

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ.....	3
2. MARC TEÒRIC.....	5
2.1. Definició de moda sostenible	5
2.2. La moda reciclada	8
2.2.1. Recycling, upcycling i downcycling	9
2.2.2. Estils de la moda reciclada	10
2.3. Fastfashion	11
2.4. Contaminació tèxtil.....	12
2.5. Tipus de materials més sostenibles	14
2.6. Dissenyadors del panorama reciclatge	18
2.6.1. SCHMIDT TAKAHASHI	18
2.6.2. TRASHED COUTURE	19
2.6.3. PAULINA PLIZGA	20
2.6.4. STEINWIDDER	21
3. MARC PRÀCTIC.....	23
3.1. Creació d'un outfit reciclat.....	23
4. CONCLUSIONS	32
5. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA	34
6. ANNEXOS	36

1. INTRODUCCIÓ

Ja feia temps que pensava en el treball de recerca que hauria de fer l'any següent perquè un projecte de tema lliure sempre és una mica complicat d'escollir. A mi no m'apassiona la moda, però tampoc em desagrada ja que té parts que em captiven com el disseny o la confecció. Per altre banda, cada dia hi ha més contaminació, i sense adonar-nos estem destrossant ràpidament el planeta que ens ha donat vida. És per això que tinc un gran interès en el reciclatge, la reutilització i la reducció.

Tenint això clar, vaig decidir ajuntar dues de les meves aficions per a escollir el tema pel meu treball; la moda, però no la moda convencional, sinó el reciclatge aplicat a la moda. És poc convencional, però també és un dels motius pels quals vaig decidir elaborar aquest treball.

Tot i així, aquest no va ser el tema inicial del meu treball ja que al començament volia centrar la meua recerca a la indumentària medieval perquè m'agrada molt aquesta època i també la roba que es portava. Tot i així no em va acabar de convèncer i al final va quedar descartada.

Aquest treball és fruit de moltes inquietuds que tenia, ja que no coneixia gens el tema ni si existia un interès global en la societat. Em van sorgir diverses preguntes: com anomenen aquest corrent i què és? d'on surten i quin tipus de materials s'utilitzen? quins modistes/dissenyadors treballen amb materials reciclats? I, sobre tot, si era possible crear un outfit reciclat amb pocs recursos i partint de zero amb la intenció d'obtenir un resultat estètic, amb estil i sense contaminació. A l'informar-me, vaig descobrir que la indústria tèxtil és considerada el segon sector més contaminant del planeta. Aquest problema em va portar a plantejar-me buscar una possible solució; la moda sostenible i reciclada. Finalment vaig decidir que la hipòtesi del meu treball seria la següent: La moda sostenible, més concretament la moda reciclada, podria ser una possible solució que acabaria amb el problema de la contaminació tèxtil.

El projecte ja estava en marxa, però faltava determinar com elaboraria aquest treball. Gràcies a les biblioteques públiques que em van ajudar a buscar llibres del tema, vaig trobar l'editorial GGModa que fa publicacions únicament sobre moda i han estat un gran pilar del meu treball. També vaig posar-me en contacte amb una modista barcelonina, Natalia Maragall, que em va ajudar molt amb la part pràctica del meu treball ajudant-me i assessorant-me en tot el procés, a més, vaig poder fer-li una entrevista per ampliar els meus coneixements sobre la moda reciclada ja que actualment no hi ha tanta informació sobre el tema com m'agradaria.

Ja per acabar, he estructurat el meu treball en dos grans blocs: el marc teòric i el marc pràctic. En el marc teòric explico una mica el món de la moda reciclada, que és la moda sostenible, que és la moda reciclada i exposo des del significat del concepte fins a

dissenyadors del panorama reciclat. L'altre bloc és el marc pràctic en el que he volgut crear un outfit reciclat amb pocs recursos i partint de zero amb la intenció d'obtenir un resultat estètic, amb estil i sense contaminació en el procés de creació.

Tot seguit m'agradaria donar les gràcies al meu tutor del treball per recolzar el tema que vaig escollir i ajudar-me en tot el possible perquè jo el pugues realitzar i a la Natàlia per acollir-me, interessar-se i ajudar-me en el meu projecte.

2. MARC TEÒRIC

2.1. Definició de moda sostenible

La sostenibilitat és un terme molt utilitzat en la nostra societat, tot i així, el seu significat s'ha anat perdent i cada cop és menys clar.

El desenvolupament sostenible és un concepte que va aparèixer per primer cop el 1987 en el informe Brundtland redactat per la ONU (Organització de les Nacions Unides) a càrrec de la doctora Gro Harlem Brundtland. Es deia "Our Common Future" (el nostre futur comú) i en ell es definia el desenvolupament sostenible com:

"El desenvolupament que satisfà les necessitats del present sense comprometre la satisfacció de les necessitats de les futures generacions".

Tot i que el nostre planeta era un món sostenible, amb els anys hem adoptat un model de desenvolupament insostenible que ens ha obligat a alertar-nos. Per aquest motiu, al dia d'avui podem trobar aliments ecològics, energia basada en fonts d'energia renovables, transport públic, sistemes per estalviar aigua, etc. En el àmbit de la moda, també s'ha fet un pas per combatre la contaminació que produeix el sector tèxtil, aquí és on neix la moda més sostenible.

Verdura amb certificat ecològic, energia eòlica que és renovable, estalvi d'aigua amb una pica - vàter i el tren com a transport públic.

La moda sostenible és un concepte molt ampli que es pot enfocar de diferents maneres. Principalment, és tota aquella vestimenta que ha estat fabricada amb una consciència i un respecte pel medi ambient, la salut de les persones i que utilitza materials sostenibles i reciclats. Sempre em de tenir en compte, però, que el producte no és 100% sostenible ja que qualsevol peça de roba tindrà un impacte en el sistema per petit que sigui.

Al ser un concepte tant ampli, podem trobar moltes iniciatives relacionades amb el moviment.

La ecomoda, també anomenada moda orgànica, moda ecològica o moda bio es centra en la cura del medi ambient i la reducció de l'impacte mediambiental. Produeix les seves peces a partir de materials sostenibles. Les fibres han estat cultivades amb mètodes naturals i productes botànics, sense productes químics seguint els principis de l'agricultura orgànica⁽¹⁾. És un exemple la marca Ecoology que utilitza teixits naturals i ecològics amb certificats de procedència internacional com GOTS o Textile Exchange i creen les peces en petits tallers de Barcelona.

Col·lecció de la marca Ecoology

La moda ètica, al igual que la ecomoda, té cura del medi ambient reduint l'impacte mediambiental amb mètodes menys perjudicials, però també té cura de les persones. Tant dels treballadors de la indústria de la moda com dels consumidors, vetlla pels aspectes socials i mediambientals. És un exemple la marca eivissenca Nanou Couture que elabora les seves creacions amb materials orgànics i tints naturals de plantes i flors que són respectuosos amb la salut i el medi. A més, rep la certificació del segell "Organic Cotton Colours Guarantee" que és la màxima garantia que el producte compleix amb els més estrictes requisits de moda ètica.

(¹). Principis de l'agricultura orgànica: <http://beee.es/documentos/Normas%20IFOAM.pdf> 6

Colección zen, Nanou Couture 2016 presentat per Adlib

Slow fashion és un concepte, no de temps, sinó de qualitat. En aquest, hi ha una consciència de l'impacte que generen els productes sobre el consumidor, ja que és molt important. És una cadena que intenta crear llaços entre els materials, els dissenyadors, els fabricants, les prendes i el consumidor. D'aquesta manera s'aconsegueix una conscienciació de totes les parts i els productes passen a tenir molt més valor i a ser més importants que una simple samarreta o uns pantalons.

Hi ha més iniciatives que estan dins del moviment de la moda sostenible, però les exposades anteriorment són les més utilitzades, les més generals i les més diferenciades entre elles. Per exemple també podríem incloure dins del moviment més sostenible: les prendes modificables que són aquelles en las que pots treure o afegir diferents components sobre un esquelet bàsic. Les prendes multifuncionals o reversibles també anomenades fashion cut són aquelles que tenen diferents peces en una mateixa prenda. Els intercanvis que són molt importants perquè et permeten intercanviar la roba que ja no utilitzes per una que ja no utilitzi una altre persona, d'aquesta manera tots poden renovar l'armari sense recórrer a la compra. I les prendes reciclades, de les que parlarem a continuació.

2.2. La moda reciclada

En el sector tèxtil, ha aparegut un nou concepte que es basa en aconseguir nous productes a partir dels ja existents; la moda reciclada.

Aquest nou corrent té com a base el reciclatge. Aquest consisteix en “Transformar un material per a ésser reutilitzat, no necessàriament en la seva forma original”(2), és a dir, el reciclatge es basa en transformar un producte per tal que passi de ser no funcional a funcional i es pugui tornar a utilitzar. Aquesta filosofia es la que han adoptat moltes empreses arreu del món. Països com França, Alemanya o Holanda ja fa temps que tenen una consciència sobre l'àmbit sostenible i Espanya és un país que recentment s'està sumant per combatre les conseqüències que té la indústria tèxtil al nostre planeta i a les persones, i cada vegada més empreses espanyoles comencen a fer front a aquest problema.

El concepte de moda reciclada engloba diverses formes d'aplicació. Hi ha dissenyadors que treballen amb materials ja utilitzats amb una mentalitat de “fer i arreglar un mateix” de les àvies i dissenyadors centrats en treballar amb matèries que no s'han arribat a utilitzar, com els materials sobrants d'una fàbrica tèxtil.

Es poden crear nous productes a partir de materials reciclats aliats als teixits naturals com poden ser el plàstic, les llaunes o el paper. Seria un exemple la empresa espanyola Ecoalf que té com a principals matèries les ampolles de plàstic i les rets de pesca que utilitza per crear les seves peces de roba.

Etiqueta de la marca
ECOALF

Dessuadora feta a partir de
PET d'ampolles reciclades

Gavardina feta a partir de
Nylon de rets de pesca

També s'aplica al reciclatge de roba que està en desús re dissenyant el producte i convertint-lo en una altra peça o afegint-hi pedaços i arreglant la pròpia prenda perquè torni a ser funcional. Com és el cas de Natalia Maragall, una modista Barcelonina que ha creat la seva pròpia col·lecció a partir de materials reciclats dels calaixos de les àvies anomenada Récup.

(2). Diccionari català: <http://www.diccionari.cat/lexicx.jsp?GECART=0114604>

Col·lecció Récup de la modista Natalia Maragall

Col·lecció Récup de la modista Natalia Maragall

Per una altre banda també hi ha la roba biodegradable. És aquella que està pensada i formada perquè després de ser utilitzada es pugui descompondre i integrar-se en el medi ambient sense deixar partícules tòxiques que contaminin la biosfera. Un exemple de productes biodegradables seria Fantastic Bioplastic de la marca Equilicua, amb producció a Espanya que ofereix productes elaborats a partir de fècula de patata, són 100% biodegradables i compostables, reciclables i reutilitzables. A més, inclouen llavors de pèsol, tomàquet o pastanaga que pots plantar amb la capelina.

Capa impermeable de Fantastic Bioplastics, Equilicua

Capa impermeable de Fantastic Bioplastics, Equilicua

2.2.1. Recycling, upcycling i downcycling

El terme recycling s'utilitza en general per referir-se al reciclatge i els termes upcycling i downcycling es van crear per diferenciar entre el recycling que converteix un producte en un millor i el que causa una pèrdua de qualitat.

El downcycling o també anomenat infrareciclatge recicla, però causa una pèrdua de qualitat en el procés que emet toxines i no es torna a recuperar la qualitat original del producte. A més a més, aquest ja no es pot tornar a reciclar i només retarda la vida útil del producte. Són un exemple les llaunes de begudes reciclades i el plàstic reciclat.

El upcycling és tot el contrari. Recicla materials augmentant la seva qualitat i convertint-los en un millor producte del que era originalment. Les marques que es

dediquen a la moda reciclada són el millor exemple de upcycling ja que donen una nova vida a un material, ja sigui a partir de roba o de altres productes, que estava en desús augmentant el seu valor.

Exemple de downcycling

Procés de reciclatge del paper i en que es converteix.

Exemple d'upcycling

Aprofitament de materials en desús augmentant el seu valor.

2.2.2. Estils de la moda reciclada

Un gran avantatge de la moda reciclada és que es va originar dirigida a un públic concret que fos respectuós i responsable, que vetlles per les bones pràctiques mediambientals i socials. Aquest públic no atén al consumisme ni als cànons que es difonen a la societat sobre com has de pensar, com has d'actuar i també sobre com has de vestir, aquests influïts sobre tot pel sector de la moda convencional. D'aquesta manera, la moda reciclada té una personalitat pròpia que s'allunya de la moda convencional; la de les persones que la creen, i no és un estil concret sinó la expressió de cada individu reflectida sobre una peça de roba. Inclou qualsevol estil que encaixi amb la filosofia del dissenyador/a, de la marca i de la gent que la vesteix.

Els vestuaris que es mostren a continuació estan elaborats amb materials reciclats.

Marca Eva Zingoini
Estil transcendent i modern.

Marca Goodone
Va des de l'estil sofisticat i original fins al femení i coquet.

Marca Milch
Estil urbà i femení.

Marca Raggedy
Estil de un Londres Victorià idealitzat.

Marca The Bea Project
Des d'infantil i vintage a punk, rock i grunge.

2.3. Fastfashion

En els últims anys, la indústria minorista de moda s'ha vist afectada per els grans revolucions que han fet companyies com Inditex. Perquè aquestes firmes tenen més èxit que marques de reconeixement mundial com Giorgio Armani i més rendibilitat que la dels minoristes tradicionals?

Aquest èxit prové d'una estratègia empresarial que a partir dels anys 90 a Estats Units es va començar a utilitzar en empreses com Zara, H&M, Primark o Topshop. S'anomena fast fashion (moda ràpida) o moda d'usar i tirar ja que es fomenta en introduir col·leccions de roba de les últimes tendències presentades a les setmanes de la moda però que han sigut dissenyades i fabricades de forma ràpida i barata. Això permet al consumidor mitjà accedir a les tendències del gran món de la moda per preus molt baixos, però amb una qualitat molt inferior.

TOPSHOP PRIMARK® ZARA H&M

Logotips de les marques TopShop, Primark, Zara i H&M

Per una altre banda, també hem de sumar als baixos costos la rotació de col·leccions, que creen al client una sensació d'estar fora de la tendència que el fa tornar per buscar la última moda. La rotació de la oferta representa una petita revolució respecte al model tradicional de moda que presenta dues col·leccions a l'any, les grans cadenes de la moda ràpida roten constantment les col·leccions de forma que al llarg de l'any presenten molta varietat perquè el consumidor sempre tingui noves peces per comprar.

Però tenir molta varietat de fàcil accés té unes conseqüències que podrien suposar preus cada dia més barats, tendències brossa, produccions en cadena i consumidors perduts, absorbits pel màrqueting i el glamur de la moda, que ja no saben que és el que volen realment perquè tot els hi agrada i tot ho volen. Podríem dir que la moda s'està convertint en un món molt artificial i competitiu que manca de valors humans i en el que portar l'últim model de Gucci o de Prada és més important que comprar la roba a les botigues del poble.

A l'hora que el consumidor compra un producte d'una marca de fast fashion, com per exemple Zara, el treballador que ha confeccionat la prenda treballa de sol a sol en unes condicions precàries i un salari ridícul i insuficient per cobrir les necessitats bàsiques. Ja que la moda ràpida es fonamenta en la rapidesa i el baix cost, les empreses contracten la mà d'obra a països del tercer món com Bangladesh, Camboya, Índia, Marruecos, China, Macedònia i Turquia, entre d'altres. És per això que la indústria de la roba té moltes conseqüències socials, econòmiques i ambientals.

2.4. Contaminació tèxtil

El sector tèxtil dóna feina a una sisena part de la població mundial, des del cultiu de les fibres fins a la venda dels productes. És un dels sectors de més importància, tant en països desenvolupats com en aquells en desenvolupament, però també és la segona indústria més contaminant del planeta en el cas, per exemple de l'aigua. Per a crear un pantaló vaquer normal i corrent, es necessiten fins a 10.859L d'aigua en tota la cadena, des del cultiu del cotó fins a la venda. Cada any, els Estats Units ven aproximadament uns 450 milions de vaquers, això compota l'ús de quasi 5,2 milions de milions de litres d'aigua. Davant la falta d'aigua del planeta i amb més de 780 milions de persones sense accés a l'aigua potable, podem considerar que es tracta d'un consum totalment immoral.

Aquesta indústria està contribuint cada cop més a la insostenibilitat del planeta i causa molts impactes mediambientals i socials.

Els impactes mediambientals que causa el sector tèxtil podrien ser els següents:

- Química:** La indústria tèxtil és la responsable del 20% de la contaminació de les aigües, ja que l'ús de químics en els diferents processos tenen un gran impacte al medi ambient, especialment en els rius i mars. L'Institut per a la Comunicació Sostenible explica que només en el procés de tenyir teles s'utilitzen uns 72 químics tòxics i en les aigües residuals que produeixen les indústries, podem trobar grans quantitats de químics com l'arsènic, el mercuri, níquel, plom i nonilfenol. Alguns d'aquests químics, juntament amb altres estan a les posicions 1 i 2 de la llista de l'Agència de Protecció del Medi Ambient dels Estats Units.
- **Aigua:** Com ja he explicat al començament d'aquest apartat, la indústria tèxtil mundial utilitza quantitats desmesurades d'aigua. Es calcula que consumeix al voltant de 387.000 milions de litres d'aigua l'any, reduint així l'aigua per a la vida humana i els altres éssers vius.
 - **Gasos d'efecte hivernacle:** La indústria tèxtil és la responsable del 10% del total d'emissions de CO₂ al planeta i també emet altres gasos d'efecte hivernacle durant la producció, transport, ús i manteniment de la roba. A més, consumeix anualment un bilió de kilowatts/hora.
 - **Residus sòlids:** El 5% dels residus sòlids del món procedeixen de la indústria tèxtil. Aquest venen de totes les fases de producció, des del cultiu, fabricació de les fibres, neteja, filat tintat, acabat del teixit, tall i de la costura de les prendes. Com a resultat s'obtenen embalsamats no reutilitzables no reciclables, teixits de mostra, proves de punt, de color i d'estampats, retalls de producció, restes i excessos que es consideren un cost més de producció. Però on van a parar tots aquests costos de producció? Del 15 % d'aquests residus, el 85% acabava als abocadors, tot i que la majoria d'aquests productes són reciclables o reutilitzables.

- **Recursos: terra i energia:** El 58% de les fibres que s'utilitzen per elaborar els teixits de la roba provenen del petroli. Aquest punt el desenvoluparé en el pròxim apartat (3.5. Tipus de materials sostenibles).
- **Biodiversitat:** A la Índia s'han perdut les llavors del cotó degut a la contaminació pel cotó transgènic. Cada cop més hi ha una pèrdua de biodiversitat, tot i que no és fàcil de mesurar.

Els impactes socials que causa el sector tèxtil podrien ser els següents:

- **Condicions laborals:** De la roba que comprem a les botigues, entre un 1 - 2% del preu arriba al treballador que l'ha confeccionat. Per aquest motiu, quan comprem una samarreta per 8€, el treballador només rep 16cènt. La resta és per a la marca i la botiga venedora. Cobren salaris que no cobreixen les necessitats bàsiques de les persones i a la majoria dels treballadors no se'ls dóna cap assegurança mèdica ni indemnitzacions. Només a Bangladesh, van morir 1.100 treballadors de la confecció entre el 2006 i el 2013. Es troben en situacions insalubres i d'inseguretat en el sector tèxtil, amb explotació infantil, hores extres no pagades i quotes de producció molt exigents.

(³)

Testimonis de Bangladesh

de Camboya

de la Índia

- **Identitat cultural:** El 40% dels residus tèxtils s'exporten a països del Tercer Món, sobre tot a l'Àfrica. Això suposa una invasió de les indústries pròpies i un perill per a la cultura i la indumentària tradicional d'aquests països.
- **Química:** Els cultius de cotó utilitzen el 2,4% dels camps cultivables del món i en ells, s'utilitza el 16% dels insecticides del planeta. L'ús d'aquests químics, no només contamina el medi ambient, sinó que també afecta a les persones; als treballadors del sector tèxtil i a les comunitats que viuen a prop dels camps de cultiu i centres de producció. Per exemple, una sola gota d'aldicrab, que és un pesticida molt utilitzat en la producció de cotó, absorbida per la pell humana pot matar un adult. A part, hi ha substàncies que poden causar des d'al·lèrgies i erupcions cutànies a asma, leucèmia o càncer.

Degut a la situació en la que es troba aquest sector, podríem dir que necessita una nova direcció per tal que aquest model insostenible es converteixi en un sostenible a llarg termini.

2.5. Tipus de materials més sostenibles

La fibres es classifiquen en tres grans grups:

- FIBRES NATURALS: Fibres extretes de les plantes i dels animals. Les principals són el cotó i la llana.
- FIBRES SINTÈTIQUES: Són les fibres que s'elaboren a partir de productes derivats del petroli mitjançant un procés químic i totalment artificial tant la matèria com el procés són producte de l'ésser humà. Els principals són el polièster i el nailon.
- FIBRES ARTIFICIALS: Són aquelles que es formen amb processos químics a partir de matèries naturals com la cel·lulosa dels arbres. Els principals són la viscosa i el modal.

A continuació explicaré la fibra principal de cada grup (cotó, polièster i viscosa) per poder exposar posteriorment alternatives més sostenibles.

El cotó és la principal matèria utilitzada pel sector tèxtil que es cultiva en més de 90 països i dona feina a 50 milions de pagesos de tot el món. Tot i així, és un dels cultius que utilitza més insecticides i pesticides del món. Aquests productes danyen l'aigua i l'atmosfera i contenen substàncies tòxiques per la salut de les persones humanes. A part de l'impacte mediambiental, també ocasiona problemes de explotació, treball infantil, desigualtat i pobresa.

Cotó

Petroli

El polièster és una fibra sintètica fabricada a partir de derivats del petroli, concretament del cru que és el mateix que la gasolina. El petroli és un recurs que no és renovable i en el seu procés generen un gran impacte al planeta. Aquests materials, cada vegada més, estan substituïnt les fibres naturals ja que hi ha més necessitat de cultivar aliments que fibres. Entre un 65-70% de la producció de polièster es

destina al sector tèxtil i la part restant a la producció d'envasos de begudes entre altres. En els processos de creació d'aquestes fibres hi ha un ús intensiu de químics i energia que són altament contaminants, a part, no es descompon a la natura.

La viscosa es genera a partir de la cel·lulosa que es troba principalment a la fusta dels arbres de creixement ràpid i pobres en residus que es poden transformar en polpa de forma ràpida com el faig. La polpa ha de passar un procés químic per transformar-se en una massa fluida. Les fibres artificials depenen

Faig

dels arbres i això comporta desforestacions en els boscos. D'altra banda, la producció de la polpa requereix grans quantitats d'aigua, la filatura implica l'ús de productes químics que poden malmetre l'aigua i el procés general requereix molta energia.

ALTERNATIVES MÉS SOSTENIBLES AL COTÓ CONVENCIONAL

El cotó ecològic:

Cotó produït i certificat sota els principis bàsics de la agricultura orgànica⁽¹⁾ sense la utilització de insecticides i pesticides i amb llavors naturals i no modificades. Aquest cotó conserva la fertilitat i la biodiversitat del terra on es cultiva, redueix la necessitat d'aigua, evita la contaminació de l'aigua i de la cadena alimentària, provoca menys emissions de gasos d'efecte hivernacle, millora la seguretat alimentària gràcies al sistema de rotació de cultius, minimitza el risc de la salut dels agricultors i millora les seves condicions de vida i la de les seves famílies. Per tal que arribi a ser considerat cotó ecològic necessita una etiqueta de certificació. Les certificacions s'aconsegueixen compilin amb els requisits de l'etiqueta que el certifica.

Cotó ecològic

El cotó reciclat:

Làmines de cotó reciclat

És aquell fabricat a partir de residus preconsum (restes de fil i teixit) i postconsum (roba utilitzada i rebutjada). Els residus preconsum són la base per formar el cotó reciclat ja que resulta molt difícil separar tots els materials dels residus postconsum per tornar-los a convertir en fils. El cotó reciclat és converteix en una fibra curta de complicada filatura, per això normalment la mesclen amb matèries verges per poder resistir els sistemes de producció. Quan es mescla amb cotó convencional o orgànic permet entre un 20-30% de cotó reciclat en teixit pla i 50% en teixit circular, mesclat amb polièster permet fins a un 80%.

També hi estan el cotó Fairtrade/de comerç just, el cotó BCI (Better Cotton Initiative) i el cotó Made in Africa (CmiA).

Certificacions BCI, Fairtrade i Cotton Made In Africa

Aquestes alternatives al cotó convencional no les he desenvolupat perquè es regeixen segons les normes de cada certificació, tot i que són totes sostenibles.

ALTERNATIVES MÉS SOSTENIBLES AL POLIÈSTER

Bio polímers:

És aquells materials sintètic elaborats a partir de matèries renovables com el blat de moro o la canya de sucre en comptes de la matèria no renovable que és el petroli. Les seves propietats són similars a les dels polímers derivats del petroli. S'utilitza en més sectors a part del tèxtil i està despertant molt d'interès i inversions degut a la dependència del sector tèxtil al petroli. Els més utilitzats en sector tèxtil són el polyamide 11 (PA11) i el polilactic acid (PLA). Els avantatges que proporcionen els bio polímers envers els polímers convencionals són notables. Es redueixen les emissions de CO₂ ja que es necessita menys energia per extreure les matèries primeres, i aquestes tenen grans capacitats d'absorbir carboni, algunes són desgradables sota certes condicions i la matèria prima és renovable.

Tul de polyamide 11

Polièster reciclat:

És una fibra sintètica elaborada amb els residus preconsum i postconsum del polièster convencional. Igual que el cotó reciclat, la excedència preconsum són la resta de teixits i fils i la postconsum són les procedents d'ampolles de plàstic o productes tèxtils utilitzats.

Els principals avantatges del polièster reciclat respecte el polièster convencional són que evita utilitzar matèries primeres no renovables i l'estalvi d'energia i d'emissions de CO₂ entre un 55-85% d'estalvi en energies no renovables i un 35-75% d'estalvi en emissions de CO₂ o gasos equivalents.

ALTERNATIVES MÉS SOSTENIBLES A AL VISCOSA

Tencel:

Fibra produïda amb cel·lulosa procedent de les plantes d'eucaliptus que es produeixen de forma sostenible especialment per aquest ús. És un 80% més productiu que la majoria del cotó i un 30% més que la visciosa.

Els eucaliptus es cultiven en terres apartades i creixen molt ràpid. No

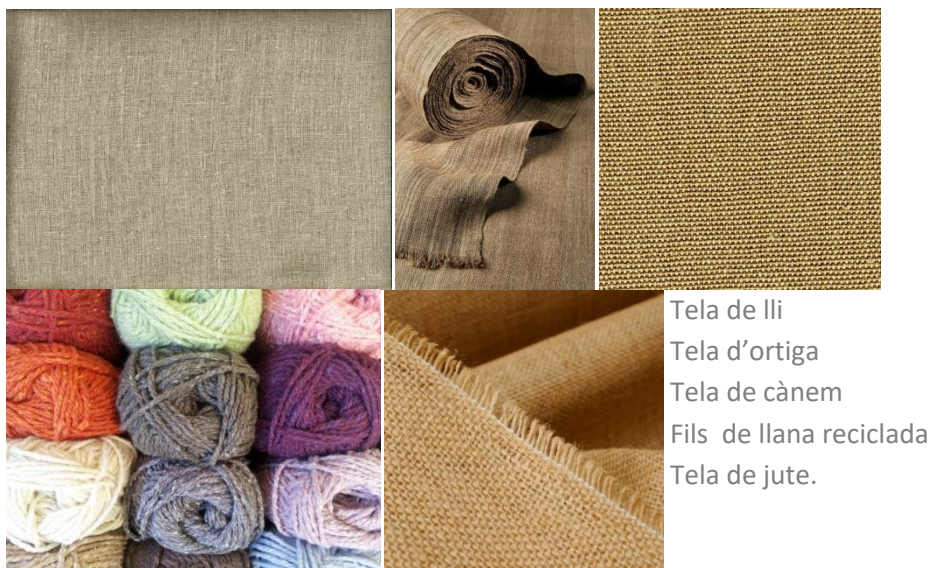
Procés de creació del Tencel

necessiten reg artificial, ni manipulació genètica ni pesticides sintètics. Necessiten una quantitat inferior d'aigua en comparació a la viscosa (20% menys) i el procés del pas de polpa a fibra es realitza mitjançant un circuit tancat i dissolvents orgànics i no tòxics que es reciclen en un 99% i s'estan constantment reutilitzant.

També podem trobar el Lenzing Modal, també anomenat viscosa de segona mà.

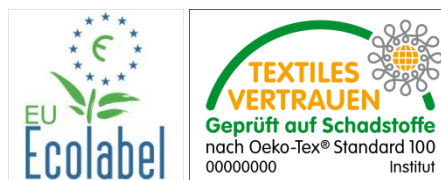
ALTRES MATERIALS DE MENOR IMPACTE

El lli, la ortiga, el cànem, la llana reciclada, el jute i altres bio polímers. També es poden utilitzar els residus preconsum i postconsum com a materials per confeccionar la roba sense necessitat de transformar-los en nous fils.

Tela de lli
Tela d'ortiga
Tela de cànem
Fils de llana reciclada
Tela de jute.

És molt important buscar sempre les etiquetes amb els certificats sostenibles com per exemple el Eu Eco Flower, el Öko-Tex 100 i el Öko-Tex 1000, el Global Organic Textile Standard (GOTS) o el Made in Green.

Eu Eco Flower - Öko-Tex 100

Öko-Tex 1000 - Global Organic Textile Standard (GOTS) - Made in Green

2.6. Dissenyadors del panorama reciclatge

En aquest apartat exposaré els principals dissenyadors de la moda reciclada a nivell mundial que segons el meu criteri són més reconeguts i els que més m'han influenciat a l'hora de crear el meu propi vestuari reciclat.

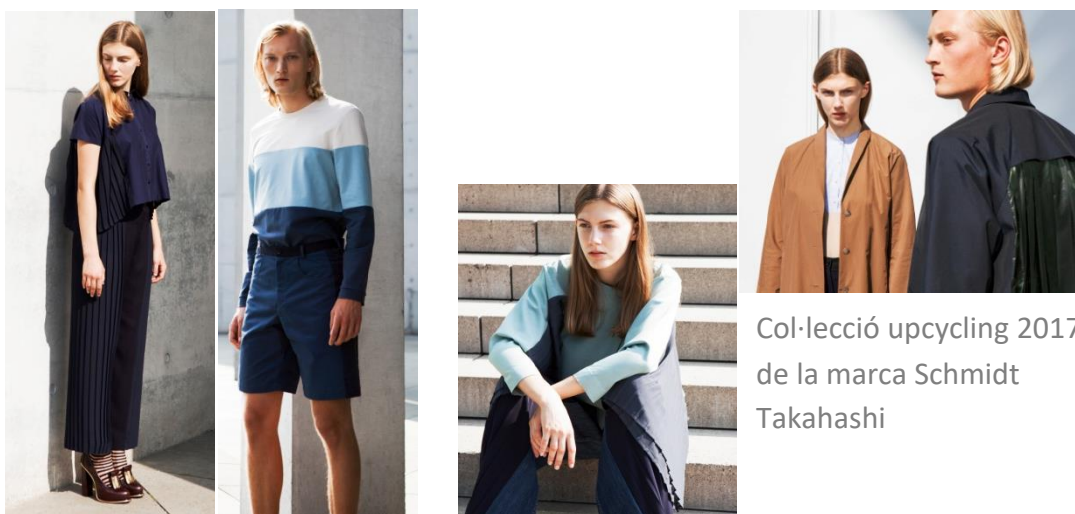
2.6.1. SCHMIDT TAKAHASHI

És una marca especialitzada en reutilització, actualització i re disseny de moda creada per Eugenie Schmidt i Mariko Takahashi. Schmidt va néixer a Tajikistan (Àsia Central) i es va formar a Berlín i a Bèlgica mentre que Takahashi va néixer a Tokyo i es va formar allà i també a Berlín. Entre el dos creen unes col·leccions eclèctiques i avantguardistes.

Treballen a partir de desfer i recompondre la roba que els arriba a través de donacions per crear combinacions totalment diferents. Aquest duo crea peces aparentment incombinables degut a la diversitat de materials i estils però posa molta atenció a l'harmonia final del disseny.

El projecte que mou la marca es diu "Wiederbelebungsmaßnahmen" o Intercambi d'identitats en el que reivindiquen la història i la importància que té cada prenda que forma la col·lecció. Per aquest motiu, els donants de la roba se'ls hi dona un identificador que els permet saber el recorregut de la peça que han donat. Schmidt Takahashi creu que tot la roba té un valor i moltes històries que s'absorbeixen amb el seu ús i són con una pell externa d'informació pel propietari.

Aquesta prenda es renta i es plancha, després se li assigna l'identificador que tindrà el donant i a continuació es classifica segon el color, la textura i l'estil. Es fan fotografies i es guarden en un arxiu en format QR⁽⁴⁾. Aquest codi serveix d'etiqueta i d'identificador de la prenda a través de la qual es pot consultar el recorregut i les històries que té i seguir la seva nova trajectòria.

Col·lecció upcycling 2017
de la marca Schmidt
Takahashi

(4). Quick Response és un codi de barres bidimensional que es pot llegir amb qualsevol aplicació QR d'un smartphone amb aplicacions descarregables.

2.6.2. TRASHED COUTURE

La marca britànica de la dissenyadora Sara Li-Chou Han desenvolupa un estil urbà i sexy que favoreix la silueta. Reutilitza texans per crear tot tipus de peces de roba: tops, shorts, vestits, pantalons i faldilles. Les cintures, butxaques, bores, traus i ornamentacions que utilitza com a prova d'identitat a part d'elements del disseny són les peces principals que formen els seus vestits a part de les omreres i xatarreres que crea amb els retalls sobrants.

La seva font d'inspiració és l'actitud en escena punk-rock britànica dels anys 70 i 80 i la vanguardia d'Amberes dels 90 que es reflecteix en els seus dissenys moderns i urbans.

El material base que utilitza és el texa procedent de mercats vintage i tendes de segona mà, que d'una altra manera aquestes peces haguessin acabat a l'abocador. Han intenta trobar una solució creativa al problema dels residus tèxtils i respondre la pregunta de si la moda es capaç d'eliminar els residus, crear estils únics i proporcionar una alternativa sostenible a les marques majoritaries. Com a dissenyadora està compromesa amb els mètodes de producció sostenibles, és a dir, ètics i ecològics i en el seu estudi de Manchester els texans es destrueixen a mà i es reconstrueixen directament sobre el maniquí amb una nova funció totalment diferent.

Dos anys més tard d'acabar els seus estudis, va participar en un concurs de moda reciclatge a Liberpool, va ser llavors quan va descobrir la seva passió pel texà reciclat, la textura i la seva desgastació i decolorització naturals, mètodes alternatius als tòxics banys de sorra, que només a Turquia han provocat la mort de més de 40 persones per silicosis ⁽⁵⁾, que s'utilitzen per envellir aquesta tela.

Han, amb coneixements de disseny i estilisme, porta anys confeccionat moda reciclada i roba reutilitzada, però també té un paper en el col·lectiu de moda sostenible de Manchester "Stitched Up", dona classes de moda reutilitzada i sostenible a nens i a adults i ofereix xerrades educatives sobre alternatives al consumisme.

Actualment està escrivint una tesis sobre moda sostenible i reutilització per al màster que està cursant, a part de ser socia de la Manchester Metropolitan University.

Col·lecció upcycling de la marca Trashed Couture

(5). Silicosis: malaltia crònica pulmonar causada per aspirar grans quantitats de pols sílice. 19

2.6.3. PAULINA PLIZGA

Marca creada per la dissenyadora parisina Paulina Plizga inspirada pels volums i les formes de les escultures polaques de Magdalena Abakanowicz i Wladysla Whasior.

Les delicades combinacions de textures i colors que es complementen entre elles, els bordats sense acabar i les costures dobles irregulars, a part del gust per la imperfecció dels detalls, les carreres i els forats a la roba són les característiques principals de Paulina Plizga.

Treballa amb retalls de tela d'alta costura, plàstics, papers desusats, prenes de segona mà, retalls de fàbrica i donacions que troba als mercats i els teixits de costura de final de temporada adquirits a petites tendes de Montmartre.

Sent un gran amor per la llana, els brocats, l'encaix i tots els materials transparents. Els Selecciona per colors, després els talla a tires i crea un nou teixit cosint les tires de material sobre una base senzilla. Crea "patchworks"⁽⁶⁾ únics i molt originals que s'inspiren en la natura i a més a més hi incorpora residus reciclats fils. El resultat és un conjunt que s'adapta a les formes del cos. Cal dir també que Plizga treballa directament sobre el maniquí i mai utilitza patrons de paper, tècnica que dona més llibertat compositiva.

Plizga és dissenyadora però també artista. Va néixer a Polònia i va exposar la seva primera col·lecció a Paris a la Place des Vosges al 1994. Es va passar anys observant i aprenent dels mestres de la costura francesa, investigant en museus i practicant de manera independent amb la seva mare (modista) on va descobrir la seva fascinació pels retalls de teixits. Des de la seva primera aparició a Paris ha anat adquirint de forma lenta i segura una llista de clients fidels. Els seus inicis eren fires de moda alternativa, després boutiques i ara té establiments per tot el món com Tokyo, Londres i Paris.

Li agrada treballar en estudis d'ambient obert en els que treballa de forma directa, transparent i pública amb els seus clients. Després d'haver treballat en l'estudi reconstruït "Trash Factory" al centre comercial Laforet de Tokyo va veure que el que volia era cultivar la seva expressió artística en estudis oberts. Així ho ha seguit fent a Berlín, Edimburg i també a Viena on expandeix la seva expressió més enllà de la moda en projeccions de vídeo i pintures en viu.

(6). Teixit creat per la unió de petites peces de tela cosides entre elles per les bores.

Col·lecció upcycling 2014 de Paulina Plzga

Col·lecció upcycling 2012 de Paulina Plzga

2.6.4. STEINWIDDER

Marca austríaca femenina, autèntica, única i creativa que confecciona les col·leccions a partir de mitjons amb defectes de fàbrica proporcionats per un fabricant vinculat a Steinwiddler. A partir d'aquesta peça es creen vestits amples, leggings, tops amb caputxa i pantalons caiguts amb una estètica rebel, grunge i una mica d'elegància roquera. Els dissenys són monocroms de tal manera que la textura i les diferents formes i tamanyos són els elements destacants, tot i ser teixits complexos i detallats.

Anita Steinwiddler, la cara darrere la marca utilitza els seus coneixements d'arquitectura per crear dissenys elegants amb els mitjons sense necessitat de cap element de suport o reforç.

Les col·leccions de Anita tenen un aire avantguardista i contemporani que contrasten molt amb la idea de mitjó avorrit monocrom. Els talons permeten un relleu diferent juntament amb les combinacions de tons i costures contrastades. Les costures amb les tonalitats cromàtiques creen profunditat i destaquen cada mitjó. En les seves combinacions, la línia unifica totes les peces per formar un look amb simbolisme.

Steinwiddler, a part de mitjons, també reutilitza samarretes i camises però mai els mescla en un disseny. Els materials precedeixen de mercats de segona mà, fàbriques o entitats benèfiques que recullen roba utilitzada que després venen. Aquesta marca en concret recull la roba que no s'ha pogut vendre a Àustria i la transforma en valuoses peces amb una nova vida.

Anita s'encarrega personalment de l'elaboració de les peces. En el seu estudi de Viena supervisa tots els processos pels que passen els mitjons de la col·lecció "Shape Series" procedents d'una fàbrica alemanya que li proporciona el material, des del rentat i planxat fins a la selecció de colors.

Cada disseny és confeccionat sobre el maniquí de tal manera que tots són peces úniques i limitades.

Col·lecció upcycling 2016-2017 de Anita Steinwider

3. MARC PRÀCTIC

En aquest apartat pràctic del treball he decidit elaborar un outfit amb materials reciclats partint de zero i amb pocs recursos. A partir de la informació teòrica que he treballat redactaré la part pràctica. Aquesta feina té com a principal objectiu aplicar tots els meus coneixements sobre la moda reciclada i upcycling a la creació pròpia d'un vestuari a partir de materials reciclats. D'aquesta manera, podria vicular el meu resultat amb una possible solució alternativa a la fastfashion.

Explicaré els passos que he seguit per realitzar aquest outfit i parlaré sobre la experiència que he viscut al entrar en el món de la moda reciclada en primera persona.

3.1. Creació d'un outfit reciclat

Cal aclarir que els passos que descriu a continuació són els que jo he seguit per a crear el meu outfit reciclat, malgrat això, no he tingut la necessitat d'elaborar tots els passos que s'han de seguir per a realitzar qualsevol peça de roba convencional que estigui dirigida a un mercat.

El primer pas per crear qualsevol outfit és el breifing en el cas de ser una col·lecció que estiguis dirigida al mercat comercial. Al tractar-se de moda reciclada upcycling aquest objectiu desapareix ja que la principal funció d'aquest és donar-li un segon ús a una prenda o material que ja no ens serveixi. Per tant, en el meu cas no ha estat necessària la elaboració d'un breifing.

El segon pas és el procés creatiu que es basa en la inspiració per a crear posteriorment el disseny de les peces de roba i acaba amb els primers esbossos. En aquest apartat jo he decidit centrar el meu disseny en la moda casual i d'estil urbà perquè crec que contrasta amb la idea de moda reciclada que és un estil de roba alternatiu al mercat convencional, però a l'hora, encaixa a la perfecció amb el meu treball en el que busco trobar una possible solució al mercat convencional sense renunciar a la comoditat, l'estètica i l'estil visual d'aquesta.

La moda casual d'estil urbà són les prendes que portem dia a dia de forma informal. Es basa en la roba bàsica però arreglada com per exemple jeans, shorts, samarretes simples, camises, complements llampants i sabates còmodes.

Exemple de moda casual d'estil urbà de tardor - hivern 2016

També m'han servit d'inspiració la feina dels dissenyadors exposats en el marc teòric. La simetria i perfecció en els detalls de Schmidt Takahashi, l'encant per la roba texana de Trashed Couture, els patchworks de Paulina Plzga i els dissenys monocroms de Steinwider amb textures, formes i tamanyos diferents per destacar.

A continuació es porta a terme el disseny de la roba. Aquest pas s'engloba dins del procés creatiu.

En el disseny que creï busco transmetre comoditat i informalitat però també elegància per aconseguir unes peces amb bons resultats estètics sense comprometre el medi ambient ni a les persones.

Primer desenvolupo el primer esboç en el que plasmo les meves idees tenint en compte l'estil que vull transmetre, les influències que m'han ajudat a inspirar-me, la seva funcionalitat, el tipus de material del que puc disposar i el nivell de dificultat del projecte ja que l'he d'elaborar jo mateixa. Les il·lustracions definitives posteriors a l'esbós s'elaboren un cop decidits els materials dels que es disposa.

El següent pas és la investigació dels materials que utilitzaré per a les peces. En el meu cas tot són materials reciclats extrets de peces de roba antigues, sense ús o trencades de les que dispo a casa meva. La moda reciclada aposta per qualsevol matèria que es tingui sense necessitat de comprar materials. En el meu cas he decidit utilitzar samarretes i unes malles blanques de les que a casa ja no en feiem cap ús perquè eren petites, també he

Primer esbós - veure annex 1

utilitzat uns texans amb la cremallera trecada i uns altres trencats per la costura del darrere sense possible solució i per acabar he utilitzat retalls de teles de colors i textures diverses per crear el patchwork.

Texans trencats

Samarretes petites

Retalls de teles

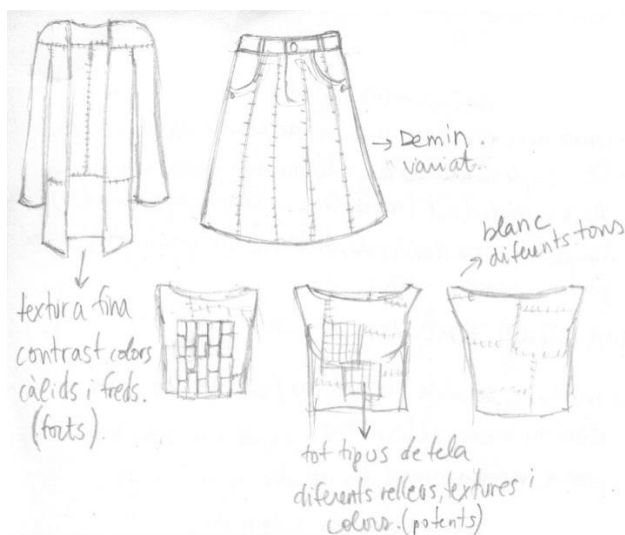
A continuació, havent establert els materials que utilitzaré ja puc realitzar el disseny definitiu amb color respectant els materials destinats per a cada peça.

Disseny definitiu - veure annex 2

Aquest disseny està format per una faldilla de tall alt feta amb retalls de texans trencats de diferents colors i textures i una samarreta curta per sobre el melic que es on acaba la faldilla. Aquesta també està realitzada a partir de retalls de samarretes i unes malles que eren petites i ja no podem-li ús a la família. Per acabar el disseny he volgut afegir color al outfit perquè no quedés tant bàsic i aconseguir que tingués més vida. Amb aquesta idea he col·locat dos quadrats de patchwork de diferents textures i colors al centre de la samarreta a partir de retalls tèxtils sobrants dels que he pogut disposar.

Per decidir exactament com havien de ser cadascuna de les peces, he realitzat uns esbossos de detall que m'han ajudat a definir millor el disseny. Al començament del treball vaig pensar que podria elaborar també una jaqueta fina a partir de teles de diferents colors però finalment ha quedat exclosa del projecte perquè l'objectiu no és fer molta roba, sinó la justa i necessària.

Disseny de detall –veure annex 3

En aquest disseny de detall podem observar la idea que tenia i els materials que volia utilitzar per a cadascuna de les peces. Vaig elaborar dos patchworks diferents per a la samarreta ja que tenia més d'una idea sobre la composició del color. Vaig dissenyar, un amb una sola peça de patchwork gran al centre però no em convenia ja que era massa gran i restava importància al blanc de la samarreta, per aquest motiu em vaig decidir per la segona opció, que eren dos quadrats desiguals situats en diagonal al

centre de la samarreta, serien més petits i es veuria més el blanc del fons.

El tall de la tela i la composició són el següent pas. Per a l'elaboració d'aquesta part de l'outfit vaig rebre l'assessorament de la modista Natàlia Maragall, que com ja s'explica a l'entrevista que vaig tenir l'oportunitat de fer-li, és una modista que a part de vestits de núvia, està especialitzada en l'upcycling de roba. Natàlia em va ensenyar a tallar i re-dissenyar teles perquè pogués crear el meu disseny en físic.

Quan vaig anar per primer cop per començar a crear la faldilla li vaig exposar el meu projecte i em va proporcionar tot el seu suport. Em va dir que per molt fàcil que semblés crear una faldilla i una samarreta, en realitat no ho era.

Ella em va proporcionar un espai on treballar amb els materials que jo havia portat i també em va donar les cames d'uns texans que podia utilitzar per a la faldilla. Gràcies al seu assessorament vaig poder crear la composició de la faldilla sense necessitat d'elaborar un patró. El patró és "el model de paper, cartó, zenc, etc., segons el qual es talla un objecte"⁽⁷⁾. És un pas bàsic per a tallar la peça de tela i també és el més costós i laboriós de tot el procés, però degut als coneixements de la Natàlia com a patronista que és, no vaig necessitar elaborar-lo. En el seu "atelier" vaig fer la composició de la faldilla però em faltava cosir-la.

Aquest pas el vaig elaborar a casa de la meva àvia que té una màquina de cosir i amplis coneixements de costura. Ella me'n va ensenyar perquè jo pogués cosir la faldilla sense l'ajuda d'una altra persona. A continuació adjunto fotografies del procés que he seguit per crear la faldilla, des dels materials fins a al resultat final de la peça.

(7). Def. Patró: <https://dlc.iec.cat/results.asp?txtEntrada=patr%F3&operEntrada=0> 26

Procés de muntatge de la peça il·lustrat: la faldilla.

Pantalons base trencats per darrere

Base per a la faldilla

Muntatge de la faldilla amb tots els retalls de tela per davant i per darrere

Procés de cosir la faldilla

Prova de la vora de la faldilla

Vora de la faldilla subjectada amb agulles

Procés de cosit a màquina la vora

Faldilla amb acabats sense polir

Faldilla amb acabats polits

Resultat final de la faldilla per davant i darrere

A continuació, i un cop finalitzada la faldilla havia d'elaborar la samarreta. Vaig fer el procés de construcció al taller de la Natàlia i vaig cosir la peça amb la màquina de cosit de l'àvia, igual que en la faldilla feta anteriorment.

La Natàlia em va recomanar que utilitzés el mètode de treball sobre el maniquí, que consisteix en crear les peces directament des del maniquí sense necessitat de prendre mesures sobre el cos. Aquesta tècnica, ja mencionada a la feina de Trashed Couture al marc teòric, dóna més llibertat compositiva i més flexibilitat.

Em va ajudar amb els acabats de la samarreta i també a crear el patchwork (es correspon més amb un teixit de tires de roba entrellaçades). Buscava teles de colors i textures diferents i els vaig aconseguir del taller de la botiga Upcycling Barcelona on vaig fer la samarreta. Quan la vaig tenir acabada, vaig col·locar el patchwork a sobre, el vaig subjectar amb agulles i després el vaig cosir a màquina. Per acabar-lo només faltava rematar els fils de les dues peces. A continuació adjunto fotografies del procés que he seguit per crear la faldilla, des dels materials fins a al resultat final de la peça.

Procés de muntatge de la peça il·lustrat: la samarreta.

Samarreta base marcada

Samarreta base tallada

Composició de la samarreta amb els retalls per davant i darrere

Ajustament dels costats de la samarreta

Procés de cosit de la samarreta

Reforç de les espatlles

Tallar les vores de forma irregular

Tall de les teles dobles cosides una sobre l'altre

Tela del patchwork

Cosir el patchwork a la samarreta

Treure els fils sobrants

Resultat final de la samarreta per davant i darrere

Resultat final del meu outfit reciclat (faldilla i samarreta) per davant i darrere

4. CONCLUSIONS

Inicialment vaig decidir fer aquest treball amb l'objectiu d'endinsar-me en el món de la moda reciclada i després, ser capaç de crear el meu propi outfit a partir de material reciclat.

Al llarg del treball he intentat respondre totes les preguntes que m'havia plantejat i altres que m'han sorgit a mida que anava avançant el projecte.

Un cop finalitzat el treball puc dir que he descobert una petita part del món de la moda reciclada, ja que encara està poc desenvolupat, sobre tot a Espanya, ja que altres països com França, Alemanya o Holanda ja ho tenen bastant incorporat. Una de les parts més importants que he vist és que la moda reciclada és molt més que reutilitzar roba vella. Es pot redissenyar la roba que ja no utilitzes i convertir-la en altres peces, però també podem crear a partir de materials aliens a la roba com poden ser el plàstic o la fècula de la patata.

Aquesta flexibilitat és el factor que dona una personalitat pròpia a la moda reciclada que s'allunya de la moda convencional. Busca treure el teu jo interior i fer-te sentir bé amb el que vesteixes i amb tu mateix a part de cuidar el tant el medi ambient com als éssers vius.

Actualment hi ha molts dissenyadors i empreses que es dediquen únicament al disseny de roba reciclada, però al ser en sector poc reconegut, no tenen molt de renom en el món de la moda.

També he trobat infinitat d'opcions més sostenibles que les fibres convencionals que componen les nostres robes i que, en la major part dels casos, s'han produït aplicant químics i ferint la salut de milers de treballadors. Aquest són tant víctimes de la fastfashion com els consumidors.

Al finalitzar el treball, puc afirmar amb seguretat que la contaminació tèxtil és un fet molt real que no para de créixer dia rere dia. Els problemes que causa aquesta indústria necessiten una solució el més aviat possible. Per aquest motiu, afegit als mesos de recerca sobre moda reciclada i sostenible i moda convencional actual, puc afirmar que la moda sostenible, més concretament la moda reciclada, podria ser una possible solució que acabaria amb el problema de la contaminació tèxtil. Tot i així, s'ha de tenir en compte que la societat en que vivim no està preparada per afrontar un canvi tan dràstic en tot el procés de creació de vestimenta. És per això, que només arribaria a ser una possible solució a llarg termini, introduint-la poc a poc fins a integrar-la completament.

Per altra banda, l'elaboració pròpia que he fet d'un outfit reciclat reforça la meva idea que és possible ajudar al món sostenible encara que sigui en petites mesures. També cal destacar el resultat estètic, amb estil i sense contaminació que he pogut aconseguir gràcies a l'esforç i dedicació que emprat per realitzar la vestimenta. He pogut

comprovar que aquesta part del projecte ha estat molt laboriosa i constant però que ha quedat un bon resultat. Tampoc es necessària una inversió econòmica, ja que el principal objectiu de la moda reciclada és economitza en recursos aprofitant tots els materials dels que un mateix pot disposar.

Per acabar he de dir que m'he sentit satisfeta amb el resultat aconseguit i m'ha agradat poder dedicar el treball de recerca a un tema molt actual i important per a mi ja que en un futur m'agradaria dedicar-m'hi.

5. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

AMADEN-FRAWFORD, Connie: *Confección de moda vol. 1 Técnicas básicas*. Barcelona: Editorial Gustavo Gili, 2014.

BLAKENEY, Faith i altres (Compai): *99 ideas para reciclar tus jeans*. Barcelona: Editorial Gustavo Gili, 2016.

BROWN, Sass: *Refashioned*. Barcelona: Art Blume, 2013.

CASTAÑEDA, Sandra: *Som allò que vestim*. "34, Guies d'educació ambiental". Ajuntament de Barcelona, Desembre 2008.

Entrevista a Natàlia Maragall situada als annexos del treball.

GFVSmoda.pdf → <http://www.larutadelaenergia.org/pdfvvs/GFVSmoda.pdf>

Guia_para_vestir_sin_trabajo_esclavo_cast.pdf →
http://www.setem.org/media/pdfs/Guia_para_vestir_sin_trabajo_esclavo_cast.pdf

MBONU, Ezinma: *Diseño de moda: Creatividad e investigación*. Barcelona: Promopress, 2014.

Moda_Industria y derechos laborales.pdf →
http://www.setem.org/media/pdfs/moda_industria_i_derechos_laborales_baixa.pdf

SALCEDO, Elena: *Moda ética para un futuro sostenible*. Barcelona: Editorial Gustavo Gili, 2014.

SAN MARTIN, Macarena: *El futuro de la moda. Tecnología y otros materiales*. Barcelona: Promopress, 2010.

VOLPINTESTA, Laura: *Fundamentos del diseño de moda: Los 26 principios que todo diseñador de moda debe conocer*. Barcelona: Promopress, 2015.

<http://nanoucouture.com>

<http://www.altrapolab.org/>

<http://www.ecologistasenaccion.org/spip.php?article5681>

<http://www.elchatarrero.com/blog/el-reciclaje-y-la-moda>

<http://www.elmundo.es/yodona/2009/12/01/modamania/1259678891.html>

<http://www.ieseinsight.com/doc.aspx?id=1034&ar=14&idioma=1>

<http://www.movestoslow.com/>

<http://www.paulinaplizga.com/> --- <https://www.notjustalabel.com/designer/paulinaplizga?collection=155537>

<http://www.schmidttakahashi.de/>

<http://www.steinwidder.com/>

<http://xarxanet.org/ambiental/noticies/el-reciclatge-arriba-a-l-armari-de-casa>

<https://humana-spain-blog.org/tag/modatrash/>

<https://ropalimpia.org/>

<https://www.cronicaambiental.com.mx/zona-verde/moda-verde/>

<https://www.uoc.edu/portal/ca/news/actualitat/2016/111-moda-sostenible.html>

www.modasosteniblebcn.org

www.saralichouhan.com

6. ANNEXOS

XERRADA / ENTREVISTA AMB NATALIA MARAGALL

Tinc una col·lecció pròpia que es diu Rècup i que està feta amb materials reciclats. Retalls que generen els tallers, puntes dels calaixos de les àvies... . Això és el reciclatge pur, més el de les mànigues de camises i tot allò.

Sempre utilitzes materials reciclats?

Bueno, per a la meva col·lecció si, als tallers també, intento que la gent vingui i recicli la seva roba. Per fer modisteria la gent compra la roba en un lloc i me la porta. Però cada vegada més treballa amb materials reciclats. Intento fer una col·lecció sofisticada amb materials reciclats.

Tu reculls roba reciclada?

Si, la gent que em coneix em dona la roba que ja no utilitza i jo en faig de nova a partir de les samarretes, pantalons, camises que em van proporcionant. Aquestes peces solen ser més informals, després tinc la modisteria que es més sofisticat, però tot és reciclat.

Tots els dissenyadors reciclem d'una manera diferent, tot i que segueix sent reciclatge. Una recicla camises, jo reciclo puntes antigues i retalls, una altra recicla llençols, una altra només texans.

D'on treus el material que utilitzes?

Dels retalls que deixen les núvies al fer els seus vestits, de les puntes antigues dels calaixos de les àvies i de la gent que està tancant cases i que no saben on portar aquestes puntes. Això m'ha generat una idea de fer peces amb això. Si no tingués aquestes material que em donen, aniria a una botiga a comprar-ho, però com que de moment ho tinc, que em ve, són puntilles de les meves àvies o d'àvies d'amics. És el que jo tinc a l'abast. Això son retalls, les núvies em porten els teixits que elles compren a un lloc i els retalls que queden jo els utilitzo per fer això.

Comença aquí la meva creativitat. Una cosa és l'ofici de modista, quan una núvia ve perquè vol que li faci un vestit únic i exclusiu, i una altra cosa és la part artística, que és aquesta. És una col·lecció amb un sentit de canviar alguna cosa en el món.

Obro el meu "atelier" perquè la gent vingui a aprendre a cosir però també a cosir reciclant. Molta gent fa arranjament de les seves peces o porta texans vells i fa bosses, fa de tot.

L'ofici més aquest interès de reciclar és el que jo porto fent molt de temps i el que dóna sentit al que faig. Amb tota la roba que hi ara al món, si paréssim de produir, en tindríem per molts anys. Llavors jo vetllo per això, perquè la gent s'ho reperi o s'ho transformi amb una altra cosa útil.

Vas començar sent modista i més tard et vas interessar pel sector sostenible?

Jo vaig estudiar disseny de moda, no perquè m'agradés anar de compres o m'agradés la moda sinó m'agradava l'ofici.

Per mi no té res a veure la roba = a consum i ser una víctima del fastfashion. Ni quan era jove, però si que m'agradava fer vestits a les nines i no sabia com executar-los. El meu somni era algú que m'ensenyés a fer patrons, per això vaig fer disseny de moda i patronatge, per ser lliure i executar allò que jo volia fer. No ho volia fer en un sentit d'especulació o producció, sinó simplement executar allò que veia o que les persones em demanaven. Llavors quan una persona em demanava "algo", allò ja és sostenible perquè és per un ritual, és fet a mida. La modisteria no és contaminant ja que ho faig jo aquí amb un servei molt personal i sempre he tingut aquest interès. Quan jo estudiava moda, podria haver anat a Zara a Galícia quan començaven però mai em va interessar el "pronto moda", el "prê-a-porter". Per "algo", llavors al cap del temps, perquè em vaig unir a moda sostenible i tots aquest corrents, vaig veure que hi havia més gent que li agradava el meu. Vaig veure molta gent interessada en comprar, produir, i jo estava sola. Gràcies a mantenir-me fidel a l'ofici, a mi m'agradava treballar a casa, vaig començar a desenvolupar coses reciclades. Vaig dir, transformo això en una altra cosa. Em va sortir de dins, no ho havia vist en cap lloc, no hi havia Instagram. Vaig veure, després, que hi havia gent que feia el mateix.

Em vaig interessar en anar al Drap-art, que tot és reciclat, complements i tal. Vaig dir: a casa meva les nocions que tinc de patronatge i tal, vaig començar a construir peces i sempre utilitzant el material que tinc. Això a mi m'apassiona, però no sabia que m'agradava tant. Ho he fet gràcies a tenir sempre l'atelier en marxa. Arribes perquè és una manera de viure i com veig jo l'existència de la moda. No entenc un món egoista i especulador només per guanyar molts diners i carregar-te el planeta. No ho entenc. I com que no l'entenc a casa meva faig el que jo vull. I se que estic contribuint en petita mesura a crear un món millor perquè, a més, ensenyo a les nenes petites això. Venen amb la seva roba, els dic que portin roba vella o amb els retalls que tinc qui, que poso a la seva disposició. I saben que amb tot allò ja estic ensenyant a nenes de 7 a 15, 16, 17 anys que hi ha una altra manera de vestir i de fer moda. Aquesta és la meva aportació. Ja se que tot lo altre és molt difícil de parar, però jo també trio com vull viure, i com vull treballar. Ara tinc demanda, però si no en tingués seria una boja. Però ja he trobat gent, dissenyadors que fem això i ens hem unit amb Upcycling, que és una botiga que hi ha al carrer Diputació. Allà fem pinya i també és botiga de segona mà.

Comprant de segona mà també pots arribar a molts llocs; pots abastir-te. Jo no vaig a comprar a Zara ni a cap multinacional d'aquestes perquè jo sóc molt d'aprofitar. El que porto posat m'ho va donar una amiga, tot i que les sabates si que encara les compro al decathlon, perquè encara haig de passar el tema muntanya. On està fet tot això?

A les etiquetes no t'ho posa. Simplement diu "made in x" i no pots anar més enllà. On ho busques això realment?

Per això hi ha tot aquest corrent a moda sostenible Barcelona que va detectar aquestes coses i et va informant perquè ho vaguis mirant. I ja hi ha marques que estan fent campanya perquè les marques posin més informació. És un treball de temps. No ho trobes a molts llocs i intentar comprar dissenyadors locals encara que sigui més car. És més car però dura més i ho combines amb segona mà. També es pot viure així.

Dintre de la sostenibilitat hi ha els que treballen en reciclatge i després hi ha altres que fan el teixit ecològic o vetlla per les qualitats de treball de les persones, sense esclavitud, ...

Creus que hi ha interès per canviar el món de la moda?

M'agradaria pensar que sí, però veig que tothom al·lucina amb anar a treballar a Zara, Inditex, i totes les joves estan bojes per consumir la última col·lecció. Ho sigui, el món globalitzat capitalista ho posa molt difícil perquè estan contaminant i esclavitzant amb preus cada cop més baixos, produint a la Índia o on sigui a l'Àsia. Llavors l'únic que fem nosaltres es recordar que hi ha gent que per que tu et compris una samarreta per 3€ darrere hi ha una esclavitud i una contaminació. Ho veig molt difícil però ho despertem ja o això se'n va a terra.

Jo ja he decidit no viure dins del món consumista, ho estic intentat. Comparteixo cotxe, vaig molt amb transport públic.

Volem anar més ràpid per res. Tot és incoherent. He decidit viure de la manera que jo somiava, he tingut sort que he pogut ocupar aquesta casa que és familiar, un ha de tenir també la part empresarial. Ara tinc els tallers, els vestits de núvia i amb això vaig fent. Jo no demano fer-me molt rica, demano treballar, viure i que em surtin els números. Això també és una manera sostenible de veure el món. Per tant, també ho aplico a la roba. Faig un vestit reciclat i el porto a la botiga d'Upcycling.

Tu vens la roba que fas reciclada? Quin tipus de client ho compra?

Sí, a la botiga que tinc juntament al altres dissenyadors. Allà, pel que he vist, són estrangers. Que ells ja estan molt més acostumats. Per exemple Alemanys, Holandesos, Francesos. Lo del reciclatge ja fa temps que ho viuen ells, nosaltres estem començant. Encara no hi cultura sobre això.

Què és per tu el món de la moda sostenible?

Per mi, és una oportunitat de fer campanya cap a un món millor des de la meva professió. Jo estava sola fent de modista i m'he trobat un grup de gent que pensa com jo. Per mi això és una font d'informació. Jo m'informo a través de les plataformes de moda sostenible, m'arriben totes les notícies de l'exterior i de que passa al món. És el meu canal de notícies. Perquè la premsa nacional no ens ha dit res fins ara, ara comença ha haver-hi articles, però molt de tant en tant. Hi ha pàgines d'organitzacions que es dediquen aquest tipus de notícies. La nostra

generació és molt de paper, i online accedeixo a través de l'associació de moda sostenible i la seva pàgina de facebook.

Cada un, des del seu atelier i la seva professió vetllar per la sostenibilitat de la moda. I som cada vegada més que ens sumem. I si els joves aneu cap aquí, millor.

Tu veus interès ens els joves?

Si, fa tres anys que ajudo a fer treballs a joves de la teva edat. És molt bona senyal, significa que alguna cosa us està arribant des d'algun lloc, no se des d'on.

Jo encara ara em pregunto si haig de fer moda, sempre ha estat el meu dubte. M'agrada l'ofici però no m'agrada vendre moda. La venc si algú per casualitat li agrada. M'agrada executar-la com a objecte artístic d'art però m'és igual vendre-la. Per això tinc un gran dubte perquè dintre de la moda hi ha un gran ventall de gent que s'hi dedica. Hi ha l'empresari, el que te la idea, el dissenyador, el patronista, el que talla, etc. Jo sóc una mica tot però no tinc l'ambició d'un dissenyador que vol ser ell, egocèntric. Jo faig una cosa que m'agrada i si algú la vol que l'agafi. A mi realment, m'agrada ensenyar a la gent i que s'ho pugui fer. Per tant ja tinc resolt el meu problema de com m'ubico si no m'agrada ni m'importa la moda.

Tot i això, si que miro revistes per fer-me una idea de quina tendència hi ha, però no estic atrapada.

No portes coses de tendència?

No, però ja tinc 49 anys. He arribat a la conclusió que no m'agrada ser com els altres. En la vostra edat, encara esteu formant la personalitat. Ja trobaràs el teu lloc.

Tu dissenyes vestits de núvia. Et ve una núvia i et dona un estil?

En la modisteria, que quasi ja no existeix, és que la persona et porta una idea i la gràcia és que tu l'has d'interpretar. Però ara la idea me la porten al mòbil amb una foto. I volen allò però amb una altre cosa. Jo els faig un dibuix del que volen i ells em diuen: si, és això o no. Com que hi ha tantes proves, van veient que aquest vestit és el seu i han de confiar que jo les he interpretat bé.

Després, s'ho diuen unes a les altres a boca orel·la, veuen que les he interpretat bé i segueixen venint perquè algú els hi ha dit: a mi m'ho va fer molt bé.

Tot ho faig perquè la persona no ho troba a les tendes convencionals, hi jo ho faig a mida.

La modisteria és un ofici, pots executar el que sigui. Jo m'he centrat en fer vestits a núvies i acompanyants i també faig patronatge. Si unes noies volen fer una col·lecció de noseque jo els

hi faig els patrons i una mostra. Perquè sóc patronista. Em porten una foto del que volen i jo hi faig.

D'acord, tu fas els patrons.

Si i després ells ho porten a produir a algun lloc local, perquè són petites produccions.

Tot és sostenible perquè es fa aquí i no especulo a ningú, ni utilitzo processos químics, etc. Menys la tela, que la compren a un altre lloc. Que sigui pur el procés és molt difícil.

Ara; la meva col·lecció està feta amb el que ja tinc. El reciclar és el que ja tinc que potser ha estat fabricat amb processos químics. Després hi ha gent que fabrica teixits sense processos químics i gent que fa col·leccions només amb allò.

El reciclatge upcycling no és això, és agafar el que ja tenim i convertir-ho en algo millor, o útil per aquell moment que tu ho necessites.

Labors l'Upcycling no té perquè tenir relació amb la moda sostenible?

L'Upcycling està totalment relacionat amb la moda sostenible. Totalment. Moda sostenible engloba els dissenyadors que fan les seves produccions amb material ecològic i dissenyadors que fan les seves col·leccions amb material reciclat. Moda sostenible ens engloba a tots.

Encara que, per exemple, tu agafis roba per reciclar que no hagi tingut un procés sostenible, el fet de que tu la transformis ja es converteix en moda sostenible?

Clar, perquè estàs agafant allò i ho estàs convertint en una altra cosa, i no estàs comprant teixits. Estàs utilitzant una cosa que ja està, que ja existeix. Aquesta es la idea.

Tu aconseguixes els teixits de tot arreu, de gent que et coneix i et porta roba...

Exacte, de gent que em porta la roba i gent que buida cases d'àvies i m'ho porten aquí. I després, els retallets que queden d'un vestit de núvia els guardo, els macos, i en faig cosetes més fines. Tot intento reutilitzar-ho. Tot el que m'arriba.

El tema sabates com ho fas?

No, les sabates no puc, però hi ha marques de sabates sostenibles arreu del món. Jo ara les següents sabates que em compri m'agradaria que fossin sostenibles però joestic llançant les velles iestic fent que la propera bamba i la propera noseque ja me la compraré sostenible.

La gent que treballa aquí a Barcelona que ho fa aquí amb material sostenible, ja tinc unes quantes marques que surten a moda sostenible Barcelona, té una llista.

Tu sempre mires que la roba que compres tingui etiquetes amb certificats ecològics?

Jo, es que no em compro roba. Si compro roba és algú que fa un esdeveniment especial, que es amic o cosí/de la casa. Ara ja començo, si compro ho faig a una marca sostenible, que no he comprat encara, no ho he necessitat. Faig molts intercanvis amb amigues, totes portem el que volem i cada temporada tinc coses noves perquè les hem canviat. Fa molt de temps que no compro res. Has de dir a les amigues que portin el que ja no volen, que sigui bonic però que ja no es posin. Llavors tu saps que allò s'ho estarà posant una altre persona i tu ja no t'ho posaves. Jo faig això amb varies amigues.

Les persones que venen a col·laborar aquí, als tallers, són col·laboradores, porten roba i jo a vegades els dono roba, la intercanviem i anem sempre renovades.

Tu també et fas la teva roba?

Si, també faig roba per mi, i tant, fa molt temps.

Fas tallers a nenes, o també a adults?

També a adults. Faig a nenes també puntuals, sobre tot a l'estiu, per Nadal, per setmana Santa, però tots els dimecres tinc obert Estones de Costura, que és per que la gent vingui a cosir el seu propi projecte i jo l'acompanyo a que l'executi. Hi ha gent que sap més i gent que en sap menys; no passa res. Tothom té un espai aquí, perquè vingui a cosir el que sigui. I la gent es recicla coses, fa regals aquí, es fa roba, tot entra i tot s'hi val.

Tu creus que els tallers que fas ajuden a la gent a pensar que la moda sostenible és la millor opció per canviar el món de la moda?

Nose si es la millor opció però si que ajuda a conscienciar, segur. Hi ha molta gent que ha vingut aquí, que guarda roba per donar, i ja s'està conscienciant que no cal comprar tant i s'arreglen coses. Molta gent, han passat, no exagero, en 7 anys unes 200 persones o 300.

D'aquí a Barcelona?

Si, si, de Barcelona i dels voltants. Però sempre d'aquí.

Llavors podem ser molts els que estem interessats en aquest món?

Si i despertar que existeix això, conscienciar, fer-ho veure.

Els joves no compreu a botigues de segona mà? Jo tinc gent al voltant que els seus fills, de la teva edat, el meu fill, que compren a botigues de segona mà. És bo que els joves us consciencieu, és molt esperançador que us interesseu per això; molt.

Jo em baso en que el món de la moda sostenible podria ser la millor opció per avançar en el futur d'aquest planeta envers a la moda, és a dir, si estiguéssim tots a la moda sostenible, és possible que poguéssim continuar amb aquest món molt de temps més.

I tant, que no cal produir tant, no necessitem tanta roba, no és veritat. Ens creen una necessitat que no tenim. Està molt bé la roba, i tot, que la gent es vesteixi bé, però no l'especulació. És com l'alimentació, es fan barbaritats amb els aliments i es fan barbaritats amb la roba. Ens creen una necessitat de comprar roba cada 15 dies i no és veritat.

Mira per Internet el projecte 33 o 333 que et diu com viure 3 mesos amb 33 peces de roba. Les combinacions que pots fer. Ha sortit moltes maneres de enfocar aquest món.

Des del reciclatge es poden fer moltes coses.

Tu per dissenyar una peça de roba, a part de la feina de modista que ja et porten la idea, d'on treus tu la imaginació per crear aquest tipus de vestits?

Pues suposo que com tots els dissenyadors. Veus coses, pel carrer, i una cosa, o una pel·lícula. Els creadors ens inspirem, o a la muntanya caminant. Com que tinc l'estructura de patronista que se com es construeix tot i com es desconstrueix. Estàs treballant i fent un patró per algú i allò et porta pensar en un altre model. Estic treballant, estic en constant moviment perquè de la nada no surten les coses.

Al facebook veig coses, ...

Creus que sense saber patronatge pots crear algo bonic?

Si, jo he vist que hi havien noies aquí, que sense saber l'ofici ha fet coses molt maques, però si tens la base de l'ofici tens més suport. L'execució, l'acabat, tot et pot sortir millor. Aquí deixo molt que les nenes que no saben patronatge ni res, deixin anar la imaginació. Penso que les nenes joves han de deixar anar la creativitat sense tallar-li's el procés creatiu. Després ja s'interessaran, més o menys si volen seguir la professió o no, però he vist fer coses, el que passa és que potser no podrien ser comercials ni amb bons acabats. Per arribar a treure-ho al mercat hi ha d'haver un bon ofici.

Però tu per vestir-ho si?

Si si, totalment, he vist coses molt xules, retallades, ...

Tu creus que la moda reciclada es bonica i funcional?

Per mi si és bonica. Hi ha gent que la troba cutre o bruta. Però tu pots agafar uns texans i tallar-los o un samarreta i fer-li uns forats o posar una punta, tallada a sang, sense polit i pot quedar molt bé. Si a tu t'agrada i ho portes amb convicció. Perquè si ho portes amb inseguretat diran: que fa aquesta, però si ho portes aquí estoy yo. Jo convidó a que la gent no tingui por, però si que és veritat que no pots treure al mercat segons quines coses si no hi ha un ofici darrere. Jo porto 20 anys fent de patronista i modista i l'ofici és important. No pots fer les coses de la nada, no surten de la nada.

Tu tens dissenyadors que t'inspirin?

Si, però no soc gaire mitòman. Però així d'upcycling he trobat un que és diu Miquel Adrober i després de quan jo era jove, m'agradava el "Miyaque" i el Yamamoto que són japonesos. Feien coses una mica rares. La resta, hi havia una que es deia Civila, que era espanyola, que m'agradava molt el seu patronatge. Mires i allà surt una personalitat. No tinc mites amb la moda.

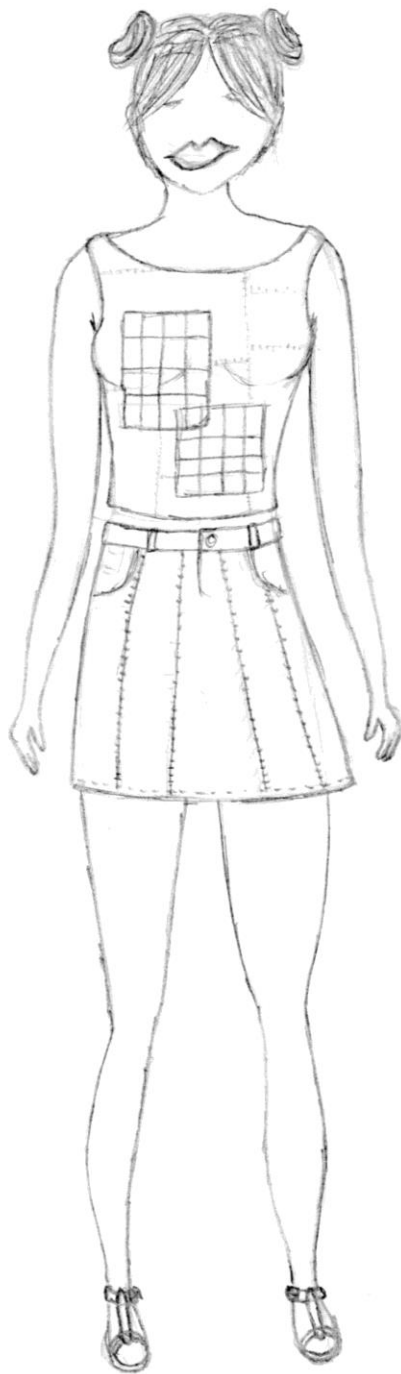
De moment tot ha sortit del meu cap. Jo desmitifico molt la moda al ser patronista.

El reciclatge per mi són les coses que jo tinc i que utilitzo quan més les necessito. Quan tinc la il·luminació.

Com coordines el material amb els dissenys?

A vegades t'inspira el material i a vegades el disseny et fa buscar el material. Moltes vegades, una idea em ve per un material i d'aquell material trec el disseny. Però de vegades és al revés, faig un dibuix i després busco el material. Això és el procés creatiu.

ANNEX 1

ANNEX 2

